

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGŐLETTÉREK ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Hirdetési árak: házhoz hordva:
Egész évre . . . 12.- kor. Negyedévre . . . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy óra . . . 1.- kor.

Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:
HOROVITZ ZSIGMOND.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Darabos-utca 7. sz. a. — Telefon 412. szám.

Előfizetési ár vidékre, po stán küldve:
Egész évre . . . 18.- kor. Negyedévre . . . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy óra . . . 1.50 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

Életre-halálra.

Az a harc, amely az ország tanácsában megindult, jelentőségre nem találja párját három évtized történetében.

Ágyuk nem dörögnek, haldoklók jajától nem hangos a lég, mégis végzetes katasztrófa lebeg Magyarország egén. Magyar állszenben magyarral. Soha a kuruc és labanc közötti különbség nem szökött szembe élesebben — mint a képviselőház pártjainak eloszlásában. Egyik oldalon a mindenre kapható többség, a másik oldalon a nemzeti hadsereg. — Egyik oldalon a gépfegyverszavazók, a másik oldalon a nemzeti önállóság és az emberi méltóság védőtábor.

A hadrendek felvonultak.

Khuenék a számszerű tulsuly elbizakodott mosolyával, az ellenzék az igaz ügy elszántságával.

És már az első napon keserűvé torzult a mézédés vonaglás a Etöbbsé gajakán. Pedig csak fuvalom lebbent az üléstermen keresztül; de ez a fuvalom tele volt gyászos sejtelenmel. A munkapárti nyáj mintha csak felült volna a Wells időgépére és beszárguldotta volna a közeli jövőndő berkeit, riadt kiabálás sal lep-lezte gonosz kételyeit.

Abban a fuvalomban benne volt a jövő események viharagja.

S ez a vihar elég erős lesz — hogy a megsemmisülés zátonyára zudítsa azt a vakmerő merényletet, amelyet a kormány a véderőjavaslat burkában Magyarország jövője és önállósága ellen intéz.

Az utolsó pillanatban keserves csalódásra ébredt a kormány.

Számításaiban csak Justh Gyulát és a függetlenségi pártot vette tekintetbe, azt hitte, — bár ez a hit is önámítás volt, — hogy megbirkózik vele.

A Kossuth-párt hazafiságára nem gondolt.

Ugy vélte, hogy ez a párt, közömbös marad és legfeljebb tessék-lássék hadjáratot visel. De a kormány tévedett és fogvicsorgatva kény telen bevallani, hogy még nem ugrott keresztül az árkon s mintegy ugrani kénytelen, — mert Bécsben csak addig tartják, amíg a pártatlanul súlyos anyagi áldozatokkal és jövőtehetlen jogfeladásokkal teljes véderőjavaslatnak keresztül erőszakolására elég erősnek látják, érzi, hogy ez az akadály túlnő rajta, s tört tagokkal bukik vissza a tulsó peremről a mély ségbe.

Egy száz főből álló ellenzék, amelyet igen erőssé tesz az igaz ügy s amely — ha valaha úgy most jobban, mint báarmikor — teljes joggal és a nemzetnek napról-napra növekvő szimpátiája mellett használhatja a parlamenti harcnak minden fegyverét: amely obstruálhat, mert erre törvényes joga van: amely igénybe veheti ugyanabból a jogforrásból kifolyólag a technikai obstrukciónak leirhatlan fellegvárát: ez az ellenzék sikerrel védheti meg az országot attól a katasztrófától, amelyet a kormány már a választások előtt — becsületszóra lekötött képviselőjelölteknek a hatalmi örföngés minden visszaélésével támogatott megválasztásával — oly ravaszul és lelkiismeretlenül előkészített.

A két ellenzék találkozott.

A függetlenségi pártól, élén Justh Gyulával, tudja az ország, hogy a végsőig kitart a merénylet visszaverése ellen indított keshegyig menő harcban.

A Kossuth-pártot a kötelességtudason felül serkenti, — kell hogy serkentse — az a világos tudat, hogy e pillanatban a saját léte vagy nem léte fölött mond ítéletet a magatartásával. Ha most cserben hagyja a nemzet ügyét, a közel jövő nyomtalanul elfújja a föld színéről. Nem lenne magyar kerület, amely még valaha Kossuth-párti jelöltet választana az ország tanácsába.

És bár a két párt szövetségre nem lépett és bár a szempontok is különbözők, amelyek az ellentállást a véderőjavaslat ellen szervezték, Khuenre nézve azért ez nem kevésbé vézetes. Annyi világos, hogy a katonai követelések kérdése, ha most visszaverik, — újra jelentkezik és Achilles sarka marad valamennyi jövőndő kormányának.

De jöjjön más tartalommal. Az anyagi áldozatokért hozzon ellenértéket és ne követeljen a fokozott anyagi és emberáldozat mellett — újabb jogfeladást is.

A Kossuth-párt engedményeket követel.

Justh Gyula és pártja ennyivel be nem érheti. Intézményes biztosítékot kíván, amely egy felől lehetetlenné teszi hogy az ország igazi közvéleményét a jövőben az erőszak és a pénz gonosz eszközeivel bármely cél szolgálataira meghamisíthassák s másfelől a nemzet jogfosztott millióinak az alkotmány bástyájába való felvételével a nemzeti erők oly tömegét szabaddítsa fel, hogy a felszabadulás nyomán a gazdasági felvirulás és a fokozott teherviselő tehetőség képessé tegye az országot a megnövekedett követelések teljesítésére.

Az általános választójog az egyedüli orvosság, amely ezt a züllés útjára sodródott or-

Csendes tragédia.

Csinos, összeillő pár sétált az utcán. Már messziről meglátni rajtuk, hogy mézes — hónapjaikat élő fiatal házások, kik a rózsaláncokat épen nem tehernek, sőt édes gyönyörűségnek tekintik. Házasesetük kezdete óta most először ismerkedtek «korzózni», azaz a nagy világ s ismerőseik előtt bemutatkozásszerűen megjelenni. Tula'donképen talán inkább nem is anynyire ez, hanem más készítette őket e lépésre.

A férfi boldogságának érzetében büszkén akarta mutogatni az egész világnak ezt a nagy boldogságot, amelyet annál édesebbnek gondolt, mennél többen látják és irigyelik azt.

Az asszonyka pedig — már egy kissé vágyakozott némi változatosság után. Ő ugyan szintén nagyon vágyakozott az után, hogy bámulva, irigykedő tekintetektől követve fogadja a korzó hódolatát és bámulatát. De amikor erre gondolva tovább fűzte gondolatait, felhő borult a szöke fűrtöktől anyalt homlokra. Hajh, mert ő úgy képzelte el az egészet, hogy csillogó egyenruhába öltözött daliás férje oldalán a legeslegutolsó párisi divat szerint remekbe készült pompás ruhakölteményben sétálva pukasztja meg barátinóit és vonzza maga után, mint ellenállhatatlan mágnes a férfiakat. — Persze mindannyiszor lecsöppent ábrándjai felhői közül, ha eszébe jutott a valóság. Férje már egy fél éve, hogy lette a csillogó uniformist

s a fényes kardot felcsereélte a hölgyek szerint kevésbbé elegáns hivatalnoki tollal. Ez pedig tudvalevőleg ép oly kevésbé ad módot a ragyogó és mindenkor legutolsó divat szerinti öltözködésre, mint az édes mamája szerény nyugdíja. Így hát csupán álmaiban és gondolataiban brillirozhatott, mint fess kincstári menyecske. — Első pillanatokban megtelt szivecskéje keserűrűséggel, szinte haragudott Lajosra, hogy minek tette le az aranykardbojtot, de azután eszébe jutott, hogy Lajos másként nem lehetett volna az övé s mivel szerette ezt a komoly, jó fiut, aki pillanatig sem habozott, midőn közte és a tisztí pálya között kellett választania, — lassan-lassan mégis megvigasztalódott. Megnyugodott abban a gondolatban, hogy végtére is ne mindenki születik dollárkirálynőnek, azután meg imponált neki a Lajos szerelme s az a hiuság, hogy Lajos, ez a délceg fiu, a ki csinálhatott volna bizonyára rá nézve anyagilag előnyösebb partit is, mégis őt választotta, még a szépen induló tisztí karrierjét se sajnálta.

A mézes hetek alatt meg pláne eszébe se jutottak azok a keserű gondolatok, Lajos oly végtelen szerelmmel és imádatlaltal vette körül, úgy le tudta foglalni lelkének-szívének minden csöpp résmzét, hogy az elégedetlen gondolatok egészen kiszorultak fejcskejéből.

Csak máikor hetek multán a boldogság lé-

pes méze — melynek az első időkben oly mohón esnek neki a fiatal szerelmesek — kezdett megfogyatkozni, vagy tán túl édesnek tetszeni, lassan-lassan az asszonyka agyában ismét jelent kezni kezdtek azok a bizonyos gondolatok.

De hát a szerelmes embernek finomabbnak, érzékenyebbnek kell lennie az érzékeinek, hát az ifju férj is észrevette, hogy az asszonyka vágyai és gondolatai immár túl is röppennek olykor a csökök és ölelések határain, jönnek látta hogy a menyecske gondolatait másfelé terelje, illetve foglalkoztassa. Ezért hát némi ellenkezések után elhatározott, hogy egy alkalmas napon véget vetnek a világ elől való elvonulásnak smielőtt a szabályszerű viziteket megtennék, egy korzó-sétára mennek és megmutatják magukat a kíváncsi világnak.

A fiatal asszony természetesen pompás termetét leginkább érvényesítő öltözkét vette fel, ami kellő sikerrel is járt, bárha bizonyos keserűség rontotta a siker feletti örömet. Oly ruhák láttára, melyek az ő két hónappal ezelőtt készült ruhájánál szebbek és divatosabbak voltak. Csak az enyhítette keserűségét, hogy a mögötte sétálóknak elfogott, róla szólo suttogó megjegyzései meglehetősen hízelgők voltak.

Szépségének tudatában kissé pirulva, de öntudatosan tekintgetve szét, lépdelt férje oldalán. Amikor csak lehette, kiemelve kacsintgatott az alakjukat visszatükrözö kirakat ablakokra s

szágot úgy az erkölcsi, mint az anyagi pusztulástól megóvja.

A király trónbeszédében megígérte, a kormány programjába foglalta s így a független ségi párt még csak azzal sem vádolható meg, hogy megvalósíthatlant követel. Ez a program az egyedüli reális program.

E küzdelem során ki kell domborodnia annak a szempontnak, hogy Magyarország a magyaroké s hogy a magyar a legnagyobb áldozatra is kész, de kifosztani nem hagyja magát akkor sem, ha a harácsoló magyar kormány személyében jelentkezik.

Zárt ülés a Házban.

A munkapárt sértetöti az ellenzéket.

Ma a munkapárt kimutatta mindjárt az ülés elején a foga fehéret. A kérvények felolvasása közben Rudnyánszky György megsértette az ellenzéket. Az elnök, aki Hock János rendreutatisában olyan nagy tulbuzgóságot fejtett ki, ma hallgatott, amikor igazi, súlyos sértésről volt szó, de ezt a sértést a munkapárt részéről követték el — tehát aludt az elnök. Jellemző, hogy a sértetö Rudnyánszky György volt, aki nemrég maga is mint függetlenségi ember kapott mandátumot.

Az ellenzék megint megmutatta az erejét. Zárt ülést kért és kényszerítette a munkapártot, hogy a sértetöért bocsánatot kérjen az ellenzéktől. Ez a nyílt ülésen meg is történt. Azután Bakonyi Samu hatalmas beszéde következett, amely pontról-pontra meghazudította a kormánypárt álláspontját. Az ellenzék folytonos tetszéssel és sűrű tapsal fogadta Bakonyi gyönyörű beszédét.

Részletes tudósításunk ez:

Berzeviczy Albert egynegyed 11 órakor nyitotta meg az ülést. Bemutatta a hadtestparancsnokság átiratát, mely köszönetet fejez ki a képviselőknek a Draegnouth-felavatásnál való megjelenésükért. Bemutatja Szabolcsvármegye kérvényét, melyben a megye a katonai létszámemelés ellen tiltakozik. — Indítványozza, hogy e kérvények a többiekkel együtt olvassák fel.

Lovász Márton a házszabályokhoz kér szót. Indítványozza, hogy Szabolcsvármegye felirata nyomassék ki és a háztagok közt osztassanak ki.

Benedek János: Lovászi indítványa el-

megelégedetten konstataálta, hogy azok egy dőlceg, széles vállu ferfit és egy bájos, formás asszonykát mutatnak.

Férje meg-megszorította nagy boldogan karját, szinte önfelédten simulva hozzá, jóformán csak akkor eszmélve el, ha egy-egy köszöntést kelle viszonznia. Szívét túlradó boldogság fogta el s suttogva hajolt asszonykájához.

— Látod, édes, nincs okom megbánni, hogy ott hagytam a katonaságot. Jó barátaim csak oly szeretettel köszöntenek. Es hogy téged bírlak, engémnek mondlak, többet ér az nekem a világon mindennél. Azt a csöndes, puha kis fészket, annak egyszerű, de édes boldogságát dehogy adnám oda egy cifra uniformis és csörömpölő kard arany kardbojtjának hű, üres csillogásáért. Ugy-e, te is így érzesz, édes?

Hirtelen elhalt a szó ajakán. Mintha álmából jeges vzzel ébresztették volna fel, úgy érezte.

Felesége nem is figyelt rá. Másfelé volt fordulva arca. A kocsiuton egy huszárhadnagy lovagolt. Maga a hadnagy csak afféle vékony dongájú, cifra ruhás báb, de ahogy a gyönyörű paripa ticánkolva, szépe nivelt fejét dacosan föl-fölvetve lépkedett, kényesen s a napsugár megsokszorozva csillant meg az aranyzsinóron, a fényes kardon, az asszonyok s leányok szeméi önkéntelenül is arrafelé fordultak.

A fiatal asszony is nem az urára figyelt most, hanem a huszárt bámulta csillogó szemmel, sajjó szívvel, szomjas epedéssel.

lenkezik a házseokásokkal s ezért az elnök indítványához járul.

Elnök elrendeli a kérvények felolvasását.

Vermes Zoltán jegyző olvassa Versec város kérvényét.

Közbekiállítások balról: Nem halljuk. Ez hadarás.

Jobbról: Hallgassanak s akkor meghallják. (Zaj.)

Elnök csenget.

Balról: Így felolvasni nincs értelme!

Vermes Zoltán jegyző az előadói emelvényre megy s onnan hangosabban olvassa a kérvényeket.

Az eltenzék élénk tetszésnyilvánítással kíséri a kérvényeknek azon szakaszait, melyek a létszámemelés ellen tiltakoznak. — Árvavármegye kérvények felolvasásánál

Benedek János a Házszabályokhoz kér szót.

Elnök: Tessék megvárni a kérvények felolvasását.

Benedek János: Házszabálysértés történt...

Tessék várni! (Zajos ellentmondások balról. Elnök csönget.)

Benedek János: A gyorsíróknak jegyezni kell a kérvények szövegét is s ezt nem teszik. (Nagy zaj. Baloldal: Ugy van!)

Elnök hivatkozik arra, hogy Benedek kívánsága a Házszabályokba ütözik. (Helyeslés jobbról. Zajos ellentmondás baloldaltól.)

Ráth Endre: Ezt is jegyezni kell a gyorsíróknak, különben nem tudják közölni a naplóban a tetszést és nem tetszést.

(Óriási zaj támad a baloldalon. Justh Gyula, Lovász Márton a padot csapkodva követeli, hogy az elnök adjon szólásjogot Benedeknek.)

Rudnyánszky György átkiált a szélső baloldalra: Ez komoly párt?

(Csillapíthatatlan láрма tör ki a baloldalon. Az elnök többször hasztalanul csönget.)

Justh Gyula: Rendre!

Ráth Endre: Rendreutatisani!

Bathányi Pál gróf: Hock Jánost rendreutatisították.

(A baloldalon mindenki a rendreutatisást követeli hangos kiáltással.)

(A jobboldal nagy tömege nyugodtan hallgatja a jobboldal felzudulását. Csak egy-két ellentmondás támad, melyre az ellenzék fokozódó szenvedélylyel válaszol.)

Elnök: Kérem, én semmit sem hallottam!

Baloldaltól: Megsértette az egész pártot! Rendreutatisani!

A nagy zaj közepette jelenti az elnök, hogy husznál több aláírással kérvényt nyújtottak be zárt ülésre. Az elnök elrendeli a

zárt ülést,

mely után

Benedek János kéri, hogy a felolvasott kérvényeket nyomassák ki és a képviselők közt osszák ki.

Napirendre kerül

a véderőjavaslat

tárgyalása.

Bakonyi Samu: Teljes tárgyilagossággal fog törekedni beszédében, de ne vegye rossz néven a Ház, ha az a keserűség, mely az egész nemzetet eltölti, belőle is kiör fejtegetései folyamán.

Felolvassa pártja határozati javaslatát. Kötelességének tartja, hogy a Ház színe előtt jelentse ki, hogy az ellenzéki pártok közt a katonai javaslatok tekintetében eiválasztó különőség nincs s hogy együtt fognak harcolni. Vita fejlődött egy képviselőtársa azon nyilatkozata körül, hogy a kormánytagok programjukban tették szövé a véderőreformot, a szülő a maga részéről konstataálja, hogy a véderőreform kérdéséről általános kijelentéseken kívül nem nyilatkoztak a miniszterek programbeszédjükben.

Ne hivatkozzanak tehát a kormánytagok arra, hogy nem arra kaptak mandátumot a nemzettől, hogy a véderőreformot megalkothassák. (Helyeslés a baloldalon.) Hivatkozik arra, hogy a király követeléseinek felté-

tele gyanánt az általános, titkos választójogot fogadta el.

Tiltakozik az ellen, hogy ezt az egyezményt ez nem ismeri el önmagára nézve kötelezőnek. A kormányunk ez a magatartása állásfoglalás a király akaratával szemben s tázlálékot nyújt annak a bizalmatlanságot, melyet a nemzet sok csalódás és félreértés miatt a dinasztiaival szemben régóta tanusít. Az önálló magyar hadsereg létezését mindenkor alkotmányos jog támogatta s minden törekvés annak azt kétségbe vonja, magyar nemzet történeti jogainak elnyomására törekszik. (Helyeslés a baloldalon.)

Részletesen fejtegeti azokat az okokat, amelyek miatt a véderőreformot a nemzet jogaira nézve veszedelmesnek tartja.

Foglalkozik ezután Tisza István gróf nyilatkozataival a modern parlamentáris musra vonatkozólag és annak a nézetének ad kifejezést, hogy ilyen modernségből, mely rekompensáció nélkül csak újabb és újabb terheket rak ezen országra, nem kérünk. (Nagy tap és éljenzés baloldalon.)

A felség jog ubuzusait fejtegeti ezután, mely például a chlopy hadiparancshoz vezetett 1902-ben,

Rudnyánszky György közbeszól.

Héderváry Lehel: Helyre, helyre.

Az egész baloldalon felkiáltások: Menj a helyére. (Elnök csenget.)

Rudnyánszky György: Jogom van itt állni!

Justh Gyul: Ee ha felszólítják, menj a helyére.

Beck Lajos: Ugy van, ugy van!

Héderváry Lehel: Helyre, helyre!

Rudnyánszky György kimegy a je-

remből.

Elnök: A baloldali is előfordult már, hogy nem ültek helyükön.

Bakonyi Samu: Kéri az ülés felfüggesztését tekintettel az idő előrehaladtóságára.

Elnök tíz percre az ülést felfüggeszti.

Szünet után

Bakonyi Samu: Bosznia Hercegovina közjogi helyzetéről beszél és azt abszurdnak tartja.

Az osztrák trónbeszéd. Bécsből jelentik: Politikai körökben Gautsch bárónak a pártok vezetőivel való tanácskozása mellett a Reichsrat megnyitására tartandó trónbeszéd a legnagyobb érdeklődés tárgya. Többféle verzió került forgalomba arról, hogy mi lesz a trónbeszédben, de a legerősebben az, amely szerint a trónbeszéd a véderőreformot fogja a legerősebben hangsúlyozni. Beavatottak szerint a trónbeszéd szokatlanul szigorú hangon kötelességévé fogja tenni az osztrák parlamentnek, hogy a véderőreform törvényé válását teljes erejével mozdítsa elő. Ugy mondják, olyan kifejezetten parancsoló hangon trónbeszédet még nem mondtak el, mint ahogy a tizenhatalmadiki beszéd fog hangzani.

A kolera Velencében.

Tíz új koleraeset a Lidón.

Megdöböntő módon terjed a kolera a lagunák városában. Az aggodalomra annál nagyobb ok van, mert Velence, ahol az idegenforgalom a minimumra redukálódott, mindenféle módon — megengedett és meg nem engedett eszközökkel csábítgatja az idegeneket és így egész Európa ki van téve a veszedelemnek. Legújabbán tíz újabb kolera eset fordult elő Velencében.

Valóban ideje volna, ha a hatóságok közbelépnének nálunk, ahol legnagyobb a csábít

gatás és mindenféle plakátokkal — a reklám sokféle eszközeivel csalogatják a lakosságot és így ki vagyunk téve a ragályveszedelemnek.

A legújabb kolerahírek ezek:

Velencei táviratok szerint a kolera nagyban terjed. Naponta körülbelül tíz megbetegedés fordul elő.

Eperjesről jelentik:

A fiúmei kikötői rendőrség és a budapesti főkapitányság táviratban értesítették az eperjesi rendőrséget, hogy egy Horváth Anna 32 éves nő három éves leányával kolerafertőzött vidékről Eperjesre utaztak.

A vasúti rendőrség nevezettek az állomáson feltartóztatta és öt napi orvosi megfigyelés alá vettette.

Paksról jelentik:

A dunaföldvári járás főszolgabírói hivatala ma hirdetményt tesz közzé, amelyben arra hivatkozva, hogy Fajsz községben ázsiai kolerát állapítottak meg, a lakosságot a Duna vízének ivásától 600 korona pénzbírság terhe alatt eltiltja.

Bécsből táviratozzák:

Az itteni egészségügyi hivatalban azt hiszik, hogy a Triestben elhalt Chichio órász az óvintézkedések ellenére bacillushordozóval jutott érintkezésbe.

Iránjádó emberek nézete szerint azonban Triestben addig nem kell a kolerától tartani, míg minden koleragyanus embert beteg gyanánt kezelnek. Scagliariában két koleragyanus esetén a vizsgálat megállapította, hogy nem kolera. Mindemellett második vizsgálatot is tartanak.

Londonból táviratozzák:

A Lloyd biztosító tőzsdéhez érkezett maltaie jelentés szerint a «Hispania» nevű német gőzös fedélzetén, mely a maltaie kikötőbe érkezett, koleraesetet konstataáltak.

Zsidó ember hagyománya a református egyháznak.

Liberális végrendelet.

Egy tegnap elhunyt 70 éves zsidó ember rendkívül elfogulatlan liberalizmusát és felvilágosodottságát dicséri az a végrendelet, amely igen nagy feltűnést keltett Nagyváradon. Négy százezer koronát kitevő vagyonából százezer koronát a református és száztízezer koronát a zsidó vallás céljaira hagyományozott, vagyonának többi részét pedig jótékony célokra juttatta. Erdemetlen fiait pedig az örökségből kizárta.

Amint nagyváradi tudósítónk jelenti, Grünwald Simon egykori nagyváradi bőrkereskedő, aki évek óta csöndes visszavonultságban élt Pável-utcai házában, tegnap örök álmra hunyta le szemét. Halála után nyilvánosságra került ügyvédjénél, dr. Thury Kálmánál deponált végrendelete, amelyből kitűnt, hogy az emberektől, a társadalomtól, sőt saját fiától is elszigetelten élő 70 éves aggastyánnak mintegy 400.000 koronára értékelhető vagyona volt. Ennek a vagyonnak egy negyed részét, 100.000 koronát a nagyváradi neolog izr. hitközségnek, másik negyed részét a nagyváradi ev. ref. egyháznak hagyományozta. Ezenkívül az izr. hitközségnek még külön 10.000 koronát hagyományozott.

Ezzel a nagyszerű hagyománnyal örököztette meg emlékét Grünwald Simon, aki életében embergyűlölőnek mutatkozott és akiről a fiaival folytatott perpatvarai révén azt tartották, hogy rideg, keményszívű ember. Most, hogy meg-

halt, végrendeletével nemcsak rejtegetett humánus érzéséről tett fényes tanúságot, hanem rávilágított arra a sok keserű fájdalomra, amelyben fiai miatt volt része. Miattuk kárhóztatta magát remeteéletre, melytől most megváltotta a halál.

Végrendeletében hosszan ír arról, hogy megindokolja, miért szorítja két fiát a köteles részre. Felsorolja, hogy mennyit ádozott értük és ennek dacára folyton vádaskodtak ellene, meghurcolták városzerte. Ármin fiára, aki valamikor a Heller és Grünwald szeszgyárnak volt egyik tulajdonosa, 108.000 koronát költött. Ennek dacára csödbe jutott és azután kiment Amerikába. Ennek a 108.000 koronának a köteles részből való levonását kívánja végrendeletében.

Másik fia Gábor, aki Nagyváradon lakik most is, szintén sokat pörösködött vele. Egyizben végigjárta a várost, hogy ki akarják tenni családjával együtt házbérhátralék miatt a lakásából és apja nem segít rajta. Akkor könyörödmányokat gyűjtöttek neki. Most aztán kiderül a végrendeletből, hogy apja havonta rendszeresen segélyezte és ezenkívül 11.000 koronát adott neki, amit a köteles részből szintén levonásba kíván hozni az örökösök.

Grünwald Simon végrendelete tegnap jutott köztudomásra és városzerte nagy meglepetést keltett. — Valószínű, hogy fiai pörrel fogják megtámadni a végrendeletet.

A meglopott főmérnök.

Hajsza a betörő után.

Ac.él Géza városi főmérnök lakásán a napokban betörők jártak, akik igen érzékenyen megkárörították.

Aczél Géza a betörést úgy vette észre, hogy nyaralójából hazament Dégenfeld-tér 7. számú házában emeleti lakására, ahol az egyik szekrényt felfeszítve találta. A jól bezárt lakásban e hó 4-én volt utoljára a főmérnök.

Az esetről nyomban jelentést tett a rendőrségnek, amely a vizsgálatot megindította. Több, mint ötezer koronát képviselnek az eltűnt ékszerek, amelyek felkutatására a rendőrség még tegnap táviratot küldött szét a vidéki városok rendőrségeinek.

Mile Pál tb. kapitány Aczél Géza főmérnökkel ma egész délelőtt az ékszerüzleteket és zálogházakat járták, hogy az eltűnt ékszereket keressék. Munkájuk hiábavaló volt, mert sehoh sem találtak semmiféle nyomot sem.

Annyit egész határozottan megállapítottak már, hogy a betörést a helyzettel ismerős egyén, vagy műkedvelő betörő követte el, mert a szoba tele van értékes arany és ezüst tárgyakkal, de azokból semmit sem vitt el a lettes, csupán csak az ékszerek lettek neki.

Ha professzionátus betörő járt volna a lakásban, úgy minden értékes holmi eltűnt volna.

Tegnap egész délután kihallgatásokat eszközölt a rendőrség a betörés ügyében. Kihallgatják azokat a cselédeket, akik a főmérnök szolgálatában állottak.

Egyelőre azonban a tettesnek még nincs nyoma.

A kitartott gavallér.

Tolvaj pénztárosnő.

Vidékiek, egy városból valók mindketten: a férfi, meg a leány.

Főlkérült a fővárosba Keravicza Lajos kereskedősegéd, s mert facérsorban nyomorgott, megismerkedett a földijével, S. Helénnel. A fiatal leánynak ellenben jó állása volt, egy halászmester pénztárát kezelte.

Az ilyen kasziros kisasszonynak sok pénz fordul meg a kezén, Keraviczának pedig épp ez kellett, váltig udvarolt hát a kis Helénnek, aki nem volt szép leány és nagyon örült a fess fiúnak. A legény el is csavarta a fejét, elhitte neki azt is, hogy majd feleségül veszi. Csak állása legyen előbb...

De Keravicza csak éppen arra nem gondolt, hogy állást kapjon. Miért is tette volna, hisz urasan élt e nélkül is, bőven kapott pénzt S. Heléntől.

Százakat, sőt ezreket, mert harmadfél-éven keresztül tartott ez a vidám, gondtalan élet. Hogy a boldogtalan leány lopta a pénzt, naponta megdézsmálta főnöke pénztárát, nem törődött vele a derék vőlegényjelölt, míg csak egy szép napon letartóztatták.

Valaki, aki látta, mint lumpol nap-nap után Keravicza a lopott pénzből, névtelen levelet írt a kis Helén gazdájának és börtönbe került a boldogtalan leány is. Mikor becsukták, mindent megvallott, sőt a lopott pénzből megmaradt összeget is előadta. Szép summa volt, 5700 korona.

A főnöke, mert legalább ennyi megkerült a kárából, visszavonta a feljelentést s maga a pénztárosnő — mert ezt megengedi a törvény — kiszabadult. Csak Keravicza maradt a törvény kezében.

Ma tilt felette törvényt a bíróság. A tárgyaláson, melyen Füzesséry bíró elnökölt, börtönőr oldalán, de azért választékosan öltözve, lakcipősen jelent meg a vádlott. És váltik emlegette:

— Nem vagyok bűnös.

— Miért nem? — kérdezte tőle az elnök.

— Mert csak néha kaptam egy-egy pár koronát Helén kisasszonytól, de azt is kölcsön.

— A rendőrségen beismerte, hogy tudott a pénz lopott voltáról!

— Tudtam, de csak már későn.

— Meddig tartott, hogy maga állástalanul tudott élni, még pedig jól élni?

— Két és fél évig, de nem volt az olyan uras élet, mert nem igaz, hogy 30 koronát kaptam naponta. Aztán, mikor sejtteni kezdtem, hogy a pénz nem igaz uton került, még figyelmeztettem is a kisasszonyt, hogy baj lesz.

Ezután S. Helént hallgatták ki. Ellenében a rendőrségi vallomásával, ma ő is menteni akarta a vádlottat, s hogy ezt tehesse, azt állította ma, hogy Keravicza tényleg nem tudott a pénz lopott voltáról.

— De különben — igazította ki szavait — nem is volt az lopott pénz.

Füzesséry elnök: Hanem? Hisz vissza is adott főnökének ötezerhatszáz koronát.

— És még sem loptam. [Azt a pénzt ugyanis abból tettem félre] az évek során, hogy az árut drágábban adtam el s a különbözetet magamnak tartottam.

Igy akarja S. Helén a [maga szegényét is szépíteni. A közbud képviselője, dr. Tóth István kir. ügyész orgazdaság büntette mfatt kérte Keraviczát súlyosrn megbüntetni. Hadd üljön vagy harmadfél évet, annyit legalább, amennyi ideig urizálva élt a lopott pénzekből.

A váddal szemben dr. Török Sándor védő nem látta bizonyítottnak, hogy csakugyan nagy zummáról van szó s főképp azt, hogy védenca bujtotta fel a leányt lopásra. Ez szerette a fiatal embert s a szerelme vite a bűn útjára, nem pedig Keravicza, aki ha mégis bűnös, nem orgazda, hanem bűnéged.

4

A törvényszék Keraviczt nyolc havi börtönre ítélte, amiből négy hónapot kitöltöttnek vettek. Ugy a közvédlő, mint az elítélt felebbezett.

Vojtha a fegyházban.

A fegyenc-lázadás.

Soprontól mintegy félóránnyira, egészen elkülönítve a tiszta város többi épületeitől, egy kis külön város van.

Ez a magyar királyi fegyintézet. Ezeröttszáz, ezerhatszáz ember lakik benne. Köztük hetvenhárom olyan, akikra azt a sorsot mérte a törvénnyel tévő bíróság, hogy sohase szabaduljanak meg a rájuk mért büntetéstől. — Ezek az életfogytig tartó fegyházra ítélték.

Itt tölti napjait Vojtha Antal, Haverda Mariska lovagja, akiről azt találták a budapesti esküdtek, hogy bűnsegéd volt Haverda Boldizsárné meggyilkolásában.

A hajdani huszártiszt szürke piszkos vászonruhát visel, ugyanolyan sapkát. A bluzán egy kis réztábla fityeg. Egy «A» betű. Azt jelenti ez, hogy első ízben van fegyházban — Vojtha Antal.

A visszaeső bűnösök mellén «B» betű van. Ez az egyetlen megkülönböztetés a fegyházban. Különböztetés itt minden fegyenc.

A soproni fegyházban, ahol most Vojtha Antal tölti a törvény által rá mért esztendőket s ahol reménykedik a szabadságon, — mult héten komoly fegyenc-lázadás készült.

Es Vojtha Antal azzal tette szimpátiussá magát a fegyházban, hogy nem vett részt a lázadásban.

A soproni fegyház lakóinak háromnegyed része züllött ember.

Nem olyan, aki egyszer megbotlott az igazság útján, hanem visszaeső bűnös. Az életben nincs semmi keresni valójuk már s vesztetni nem igeveszthettek a lázengással.

Vojthát szerették volna megnyerni a lázadás vezéréül.

A szenzációs szabadkai dráma hőse a fegyházban igen rideg és igen és igen prózai mesterséget folytat: butorfenyőző. De azért a fegyencek között nagy tekintélye van. Okos ember, akire hallgatnak.

A B-es fegyencek, a visszaeső bűnösök szerették volna, ha Vojtha szervezi az ő ellen-szegülésüket, Vojtha azonban nem állt kom-pániába.

A hevesvérű, könnyen izguló, mord emberben marad annyi arisztokrata jellemvonás, hogy nem elegendett a fegyházlakókkal egy kom-pániába.

A fegyencek ennek dacára olyan magatartást tanúsítottak, amely hasonlatos volt a lázadáshoz.

Nemcsak több és jobb kenyeret követeltek, nemcsak azt követelték, hogy Csengeri János, az egyik tulszigoru felügyelő jobb bánásmódot tanúsítson velük szemben, hanem azt is követelték, hogy a fegyházigazgató jöjjön kö-zéjük és hallgassa meg valamennyiük panaszát.

Ez a lázadászerű magatartás az igazság-ügyminisztert arra bírta, hogy kormánybiztost küldjön a soproni fegyházba.

A kormánybiztos: Müller Mór, a szegedi kerületi börtön igazgatója, vaseréllyel fogott hozzá a rend helyreállításához.

Husz fegyencet, akik meg akarták támadni az örököt, s akik titokban arra készültek, hogy fölkoncolják a fegyház személyzetét, —

hónapokig tartó sötét zárkába zárt. Azokat, a kiknek panaszuk volt, egyenkint bocsátotta maga elé s meghallgatta panaszukat.

Vojtha is kihallgatásra jelentkezett. Azt kérte, hogy engedjék meg neki, hogy foglalja írásba azokat a bizonyítékokat, amelyek ártatlansága mellett szólnak, s amelyek alapján pörújítást remél.

A biztos méltányolta a Vojtha jó magavi-hogy írószereket kapjon.

Vojtha meg is írta a kérvényét, amit a fegyházigazgató átvett és a soproni fegyház-lázadás irataival együtt felterjesztett az igazság-ügyminiszterhez.

A mindennapi kenyér.

Hogyan lesz a búzából liszt.

A gazdálkodó magyar népnek az aratás a legfontosabb, a legnehezebb munkája.

Az aratás ideje Péter-Pál napja körül kezdődik és ettől fogva jó pár hétig az emberek jóformán meghalni sem érnek rá. Rövid idő alatt rettentő nagy munkát kell végezniök. A búzát, rozst, ha megérett az aratásra, — le kell vágni lábáról, haza kell hordani, föld alá — vagy asztalra rakni és egy-kettőre ki is kell csépelni.

A hegyes vidékeken sarlóval, az alföldeken kaszával aratják le a gabonát.

Kora hajnaltól késő estig görnyednek, iz-zadnak az aratók, akár kasza, akár sarló van kezükben. Mire pedig elérnek a föld szélére, szanaszét hevernek a kévek. Kévekből keresztek, kereszttekből asztalok válnak, — aztán jön a cséplés.

Ezt a munkát legtöbb helyen már cséplő gép végzi a kézi cséplő helyett. A kisebb gazdák szövetkeznek, együtt veszik a cséplőgépet és sorba jár a gép, míg valamennyi gazda termését ki nem csépelte.

Végte minden szál kalászból kipörög a mag és pajtkában, hombárokból, gabonarak-tárakban együtt van az a rengeteg sok buza, rozs, ami a népek millióinak ad mindennapi kenyeret.

Hazánkban jó években 40 millió méter-mázsa buza is megterem.

A termésnek nyolcadrésze vetőmag marad, a többi pedig megőrlik. Ebből készül a kitünő magyar liszt, amelynek világraszóló híre van, mert a tengerentúli országokban éppen úgy ismerik, mint Európában.

A buza tápláló erejét már évtizedekkel ezelőtt fölismerték.

A biblia tanúsága szerint az őseim nyersen ette a gabonát. Később megpörkölte, hogy izletesebb legyen, de mivel a rágás így is nehezen ment, eleinte kövek között, utóbb kö-mozsárban összezúzta.

Ezt a gabonaport meg is szitálták, mert már a bibliában szó volt a zsemlyelisztről és a pogácsáról. A régi egyiptomi népeknél ez a pogácsa úgy készült, hogy sima követ parázs között megtüzesítették, ujnyi vastag tész-tát huzták rá és forró hamuval betakarva állni hagyták, míg meg nem sült. Ilyen lehetett a hamuban sült pogácsa is, ami a magyar nép-mesékben gyakran szerepel.

Kézi malmokról három ezer éve beszél már az ókori görögök költője: Homérosz, Szent Gellért püspök pedig szent István király idejében emlegeti a szolgálányt, aki szomorú magyar dalt énekelt őrlés közben. Persze, a mozsárban való gabonazúzást még nem nevezhetjük őrlésnek.

A mozsár még nem volt malom: ez csak akkor született meg, mikor a fölprózásra a forgó mozgást kezdték alkalmazni. Ennek leg-régibb alakja az ősi római malom. A víz-haj-totta malomról a régi följegyzések csak Krisztus születése körül tesznek említést.

A szélmalom a keresztes háborúk idején Franciaországban, az 1100-ik év körül szerepel nek először.

A legelső gőzmalom 130 esztendővel ezelőtt építették Angolországban; gőzgéppel vi-

zet emeltek a malomkerekekre és így tulajdon képen ez gőzzel hajtott vizimalom volt.

Magyar földön az első gőzmalom Sopronban 1836-ban építették. Addig persze csak vízi malmaink voltak. 1839-ben Pesten is megalakult az első henger-malom társaság, 1842-ben pedig dolgozni kezdett a debreceni István-malom — amelyet Széchenyi István grófról neveztek el. Az első erdélyi gőzmalom Sigmund Elek állította föl Kolozsvárott 1853-ban.

Azóta odáig jutottunk, hogy a budapesti malmok évenként hat millió métermázsa liszt és másfél millió métermázsa korpa kerül ki.

A malmok külföldre 180 millió korona értékű magyar lisztet szállítanak.

Csendőr, mint teheráru.

Tolvaj raktárnok.

Az államvasut üzemeltetője egy idő óta egyre-másra kapja a panaszokat, hogy a Szabadkáról és Kiskőrösről egy közbeeső állomásra feladott élelmickek és italok alaposan megdézsmálva érkeznek a címzettekhez.

A boros és sörös hordókat kifurják, kiszivnak belőlük megfelelő adagokat, majd «nem akarva senkit sem megkárosítani», ugyan-annyi vizet öntenek beléjük.

A rendőrség, a csendőrség és a vasuti felügyelőség titokban és nagy óvatossággal megindította a nyomozást ez ügyben, de akárhogy is figyeltek, nem tudták elespni a tolvajt.

Végre tegnapelőtt egy csendőrmesternek jó ötlete támadt.

Kiskőrösön szép gondosan becsomagoltatta magát egy jó nagy ládába, melyért a mi szép fővárosunkban legalább háromszáz forint lakbért kérnének és feladatta magát teherárúként a kérdéses állomásra.

A ládára szép kövér betűkkel ráfestették, hogy: «Vigyázat! üveg!» — nehogy tulságosan dobálják ide-oda.

A teherkocsiban semmit sem vett észre a derék teher áru; annál érdekesebb dolgokat tapasztalt, amint megérkezett rendeltetési helyére. Kevéssel a lerakódás után ugyanis bejött az állomás raktárnoka és nagy szakértalemel sört engedett ki az egyik hordóból és harapni valót is kerített egy másik csomagból.

A csendőrmester, aki mindezt érdeklődve szemlélte a láda egyik nyílásán keresztül, időszerűnek találta, hogy életjelt adjon magáról, nehogy esetleg őt is csapra verje a torkos raktárnok.

Megszólalt tehát: — Megfájdul a gyomrod!

A raktárnok rémülten nézett széjjel, de nem kellett sokáig kutatnia a hang eredete után, mert az őrmester szétrugta a ládát és kilépett belőle.

Minthogy a hűtlen vasutas ellen elegendő bizonyíték van, felfüggesztették állásától, és megindították ellene az eljárást.

Debreceni pletykák.

Hogy több sör fogyon el.

Egy debreceni vendéglőben megfigyelték a vendégek, hogy a pohár sörön tulságosan sok a hab. Sör csak félig van a pohárban s még jó, ha habbal van tele, mert sokszor az is megtörténik, hogy még habbal sem lik meg egészen.

Tegnap két fiatalember vacsorázott a vendéglőben. Mind a ketten bosszankodva honstatálták, hogy a pohár csak félig van tele sörrel, amire az egyik odaszól a pin-cérhez:

— Küldje ide a gazdát.
A gazda rögtön sietett és szolgálatké-szen kérdezte:

— Mivel szolgálhatok?
— Egy kérdésem volna. Hány hektoliter sört ad ön el naponként?
— Kettőt-hármat.
— Jó, — felelte a fiatalember — dea

vajjon nem akarja-e, hogy még két hektoliter is elfogyjon?

A gazda mohó örömmel felelt:

— Hogyne, kérem, hogyne, az nagy dolog volna.

— Hát akkor — mondja csöndesen a fiatalember, — szóljon a csaposának, hogy mérje tele a poharat. Meglássa, hogy két hektoliterrel több fogy el naponként.

UJDONSÁGOK

A 'Debreczen' szerkesztősége és kiadóhivatala Darabos-u. 7. sz. a. Telefon 412.

— **Vízvezetési kutak átvétele.** Debreczen város vízvezetékének kutjai, mint tudvalevő, még ez év tavaszán készen voltak, azonban a városi tanács a vállalkozóktól nem vette át. A tanács kérésére az országos közegészségügyi vízműépítési osztály kiküldöttet küldött Debreczenbe, akik a város megbízottaival tegnap tartották meg a szemlét a köntösgáti kutaknál. A miniszteri kiküldöttek nyolc kutat kifogástalannak találtak s azt átvették. Két kut nem adja ki azt a vízmennyiséget, amelyre szükség van.

— **Debreczeniek nyaralása.** A tátrafüredi gyógytúrdó legújabb vendégnévsora szerint Tátrafüreden vannak Simontfy Antal magánzó, özv. Mayer Emilné magánzó, dr. Székely Ede kir. ítélőtáblai jegyző, özv. Krokovich Frigyesné, Nánássy Mária, Szántó Gyözőné és leánya, dr. Szópek Gábor kir. közjegyző családja (Derecske), Szántó László gépészmérnök, Kaiser Salamon kereskedő Debreczen.

— **A péküzosora.** Budapestről jelentik: A péksztrájk egyre tart. Holnap munkásküldöttség megy a polgármesterhez, amely a munkások süttözeme részére anyagi támogatást vagy legalább kölcsönt kér a várostól. Akkor a munkások legalább is félmillió süteményt lesznek képesek naponta előállítani s eláthatják nemcsak az összes kávéházakat, de még a vendéglők nagyrészét is süteménnyel. A múlt évi kizárás alatt alakították meg a süteménykihordók műhelyüket, amely igen sok mesternek jelentékeny kárt okozott, de a jelenlegi kizárást még sokkal drágábban fogják a mesterek megfizetni, mert ha csak néhány süttömunkás-üzem marad is meg, akkor is sok süttömester vevőit veszít el.

— **Lezuhant az állványról.** Gábor József 58 éves kőműves a Vesselényi-utcán egy építkezésnél dolgozott. Ma reggel ott sürgőtt forgott az állványon, amelyről lezuhant. Oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy mozdulni sem tudott. A mentők a kórházba szállították.

— **Öngyilkos leány.** Kabáról jelentették ma a kir. ügyészségnek, hogy ott Fazekas Anna 15 éves leány felakasztotta magát. Fazekas Anna igen el volt keseredve az élet csalfaságai miatt s ezért, mint hátrahagyott leveleiben írja, megvált az élettől. Arra kérte hozzátartozóit, hogy szépen temessék el és sokan legyenek jelen a végítzességénél.

— **Régi pénzeket találtak.** A Piac-utca 26—28. számú házakat most bontják le. A bontással elfoglalt munkásoknak csákánya tegnap reggel, az egyik fal tövében, megcsörrent valamiben. Jobban utána néztek a dolognak és egy elkorhadt zsákszerű göngyölegből egész csomó pénz hullott ki. A munkások megörültek az érdekes leletnek, de csakhamar híre terjedt, hogy pénz van a földben. Csakhamar kiszedték az egész mennyiséget a földből s átadták az ott éppen jelen levő Aczél Géza főmérnöknek, aki a debreceni múzeumnak fogja beszolgáltatni. A talált pénzek ezüstből vannak. Meglátszik, hogy az érmekek használva nem igen voltak. A kerek érmekek egészen újonnan rejtették el. Lipót császár idejéből való a pénzek és pedig 1694. évből. Az egyik felén a császár arcképe, a másik oldalon pedig osztrák kétéjú sas van a szokásos körirattal. Valószínű, hogy valamelyik osztrák generális, aki a Rákóczi-féle szabadságharc idején tartott főhadiszállást Debreczenben, hagyta itt a pénzeket. A pénzt aztán eldugta valaki, hogy majd hasznát vegye. Most aztán 217 év múlva kerültek ismét napfényre a császár régi pénzei.

— **Az inas szerencsétlensége.** Tegnap délelőtt a Csapó-utcán megjárta egy rakoncátlan inas gyerek. A neve Nádasdy Imre, aki Deutsch Albert és Fia cégnél van alkalmazásban. Az inasra a főnöke egy kis toló-kocsit bízott, hogy árukkal vigye a megrendelőkhöz. A Csapó-utcán Nádasdy Imre a kocsit egy szekérhez akarta csatolni. E közben úgy oda-szorult a keze, hogy az ujjai összeronc-szóldtak. A mentők a kórházba vitték.

— **Kollemellen utazás.** Özv. Czigler Demeterné nyirábrányi lakos Debreczenben járt s mikor dolgát elvégezte, haza akart utazni, felszállt a vasutnál egy harmad osztályú kocsira, melyen Weisz Izsák volt afrikai kereskedő állott. A kocsiját becsapódott s Cziglerné ujját összetörte. A megsérült Czigleré Silber Adolf és Chonpovics László Lengyel diákokra gyanakodott, hogy a kupé ajtót becsapták, de kiderült, hogy a galíciai ifjak ártatlanok.

— **Szünidei tánciskola.** Az új táncanfolyam e héten nyílt meg. 1-én Iparos-osztály és 5-én Diákság részére. Beiratás naponta d. e. 8 órától 9-ig és este 7 órától. S c h a f János táncitanító, Csapó-utca 17.

— **A Széchenyi mulató orfeuma** nap nap után óriási érdeklődés mellett tartja előadásait. Mező Béla, a szeniális konferenciér szellemes ötletei már maguk megérdemlik az érdeklődést. Róder Mici művészi ének-számai, Bocskay Bella pompás magyar nótái páratlanul állanak a műsorban. Vecsey hasbeszélő bábja szintén nagy sikert arat. A társulat nevesebb tagjai a művész Grumán Poldin kívül Sipos Jolán, Fenyő Kamilla, Ördög Ilona, Aranyi Vilmos komikus. A műsor a magyar kabaré és orfeum színpadok legfrissebb ujdonságaiból áll.

— **A HAMIS UTALVÁNY.** Néhány hét előtt egyik kereskedőnk, egy budapesti cégnek 600 koronát küldött. A főnök távollétében egyik alkalmazott vette át az összeget, az utalványt szabályszerűen aláírta és mert új ember volt a pénzeslevélhordó, a pénz átadásának akadály nem volt. Emberünk az utalványszelvényt 600 koronáról 60 koronára reperálta ki. A turpisságra csak most jöttek rá, mikor a Tolnai Világlapja rendőri rovatában Székely rendőrfogalmazó részletesen megírta az esetet 18 más esettel kapcsolatban. Ugyanis ez a jó ember roppant hódolt a rendnek és minden egyes tolvajlást gyönyörűen beirt a notickönyvbe. A napokban itélkeztek fölötte és négy éven át nyugta lesz majd a kereskedővilágnak tőle.

— **VASARNAPI UJSÁG** július 16-iki száma 53 képével s válogatott szépirodalmi tartalmával valóban páratlan gazdagságban jelent meg. A hét szomoruan aktuális eseményét, a kecskeméti földrengést tiz képben mutatja be, élénk képet adva arról a rengeteg pusztulásról, mely a derék magyar várost érte. Többi illusztrációi között pompás képekben ismerteti Farkas Zoltán az orosz festőművészetet, dr. Bozóky Dezső tengerész orvos Makaóból közből képeket és cikket, az utrechti egyetem ünnepeiről, melynek érdekes magyar vonatkozása is van, Montenegró hadikészülődéseiről, a Ludovika-akadémia sportversenyéről, a legújabb távolba-látó készülékről szintén találunk képes ismertetést. E szám új eredeti regényt is kezd: Kaffka Margitnak, a kiváló magyar írónőnek «Színek és szívek» című regényét s e mellett a «Rezanov» című fordított regény folytatását közli. Novellát Kanizsai Ferenczről, költeményt ifj. Szász Bélától találunk az új számban. Tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre öt korona, a Világkrónikával együtt hat korona. — Megrendelhető a Vasárnapi Ujság kiadóhivatalában, (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4-ik szám.) Ugyanítt megrendelhető a Képes Néplap, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korna 40 fillér.

— **NŐI SZABASZATI TANFOLYAMOT** nyitok ujjal az Iparos Otthon disztermében folyó hó 17-étől kezdődőleg, mire az érdeklődő női közönség b. figyelmét felhívom. — Jelentkezéseket elfogadok lakásomon, hol bővebb felvilágosítás is nyerhető.

TÁVIRAT.

Hőség Amerikában.

New York, július 14. Tegnap délelőtt — New Yorkban huszonöt, Philadelphian huszonhat ember halt meg napszúrás következtében. Az egyre érezhetőbbé váló jéghány miatt a jégtröszt épülete előtt zajos jelenetek folynak le. Az emberek fenyegetve követelték, hogy adjanak nekik jeget, mire az alkalmazottak egyike harsány hangon kikiáltotta:

— Pénz nélkül nincs jég.

Az emberek erre bevették a tröszt épületének ablakait és erőszakkal behatoltak az épületbe. A tröszt alkalmazottai úgy tudtak ingyen jeget adni.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, július 14.

Az árak 50 kilogramonként	
buzamáj	11'24—11'29.
buza okt.	9'30—9'25.
rozsa okt.	7'39—8'04.
zab május.	7'70—7'66.
zab okt.	7'02—6'90.
Tengeri juli. 1911.	
Tengeri máj. 1912.	

Értéktözsde. Osztrák hitelrészvény 661'75
Magyar hitelrészvény 830'50.

REGÉNY.

A régi jó világból.

Folytatás.

És amikor Ilus szorongatott szívvel kérdi, ha tán rosszul érzi magát, az anyja arca elhalványul s arcára szorítja leány kezét és az orcák olyan melegnek és azt mondja, hogy nagyon jól érzi magát. Szíve körül a szorongás.

és lélegzete is könnyebben megy már. Csak egy pár hét még és ő egészen jobban lesz.

Iluska pedig váltig hiszi, amit édes anyja mond; mert hisz a szerető szív nem is tudja elképzelni azt, hogy az, akin lelke oly nagyon csüng, meg is tud halni. Elköltözni innen örökre, elvinni magával a sok édes örömet, és itt hagyni helyette a sok keserű bánatot.

Biztatja tehát magát ő is a reménygel, hogy édesanyja jobban lesz; biznyság rá az a szende pirosság, mely egy idő óta anyja arcán földeregg, míg az ő arcái napról-napra halványabbakká lesznek és a jó gyermek gondolja magában, hogy saját arcáról anyjára költözött e pirosság és e gondolat jól esik neki.

Estenként aztán egy pár órára eltávozik hazunnan. Elmegy a fonókába. Amennyire szeret édes anyja körül lenni nappal, úgy szert most este a fonókába menni; és annak sok oka van. Nem kell látnia azokat az undok része szeges arcokat; nem atja mértéktelen dőzsölését, együtt van jó pajtásnőivel, kilnek vidám dalolása és jókedvű dévajkókásai az ő szívet is egykor-máskor felderítik; hall bűbajos meséket, Tündér Ilonáról, a hamupipókeről, amelyek mind arra mennek ki, hogy sok viszontagság után a hű szerelmesek mégis egymáséi lesznek és boldogok lettek és most is élnek, ha meg nem haltak és e mesék hallatára egy titkos pillantást vet oldalt, hol a leánysereg között Pozsár Gergely is jelen van, kivel csak itt a fonókában találkozik és habár egy idő óta alig szólnak is egymással, szívük azért mégis egyet érez és erősen bíznak egymásban.

XXV.

Most ott van Ilus a fonókában.

Mintegy tiz, tizenkét hajadon-leány van együtt.

Az asztalon pislogó mécs csak gyöngén világítja a meg a szép tágas szobát, mert kár a drága olajat pazarolni.

Csak a közel ülő leánykák orcái vannak megvilágítva, mintha a mécs derengése is örömebb keresné fel a pirosra kigyult arcokat.

A pirosra kigyult orcák közül Ilus szép halvány-fehér képe tűnik ki sajátosságosan.

A világosság nem tapad arcához, csak úgy rengve folya körül, mint valami sugárból font koszoru.

A szoba tulsó végén meg egész sereg legény van együtt; maguk alá kerítvén szüreiket, nagyobb része szpöre ingben heverész, buzgón szopogatván a kis pipából és ha éve lődésük és az időnként feicsattanó hahota el nem árulná el őket, a sötét homályban alig lehetne tudni, hogy ők is ittt vannak, — olyan messzire ülnek a világosság és a lányoktól.

Folytatjuk.

Jutagár kartellen kívül!

„Juta és Kenderipar Részvénytársaság“
Budapest V. Báthory-utca 12. szám.

Ajánl kartellen alul azonnali vagy későbbi szállításra GABONA, LISZT, HEREMAG és minden egyéb

zsákokat

KÉVEKÖTÖT, juta és kender ZSAKSINEGET, CSOMAGOLÓ VÁSZ-
NAT stb. stb. a legkiválóbb minőség szavatolása mellett.

Bártfa-Fürdő.

(Sáros-megye)

Posta-, távirda-, távbeszélő és vasuti állomás.

Fürdőidény: Májustól Szeptember közepéig.

A Kárpatok Beszkid nevű hegyláncolatának déli lejtőjén 382. m. magasságban gyönyörű 6000 hold szálal fenyves erdővel környezetett hegyek által védett völgyben fekszik. Bártfa-fürdő, mint kimagasló kárpáti **klimatikus gyógyhely** is szerepel. Rendkívül jó gyógyeredményt mutat fel Bártfa-fürdő **női bajnál, sápkór, vérhiány** minden alakjainál, **gégelégcső, tüdő, gyomor, bél idült hurutjainál, oly idegbajoknál és gyengeségeknél**, melyek vérhiányon vagy kimerülésen alapulnak; görvély- és angolkórna; **tüdőbetegeknek** kitűnő szolgálatot tesz Bártfa-fürdő balsamos éghajla, végül utókura gyanánt karlsbadi, marienbadi, halli, lipiki fürdők használata után.

A részvénytársaság szállodáiban és magánvillákban **1540** kényelemmel berendezett **szoba** áll rendelkezésre. Szobaárak naponként **2—8** koronáig; hetenként **20—50** koronáig. Nagyobb lakások egész évadra **200—600** koronáig bérelhetők. A lakások részben konyhával is el vannak látva. **Piacz naponként helyben.** A fürdőben van több vendéglő, cukrászda.

Lakás az évad elején június 20-ig és végén, augusztus 20-tól kezdve a részvénytársaság szállodáiban és pedig: „Deák-szálló“-ban és az „Erzsébet-szálló“-ban 30 százalékkal olcsóbb. **Szénsavas telített szénsav-fürdők és vasláphozzatétes fürdők, ásványvizkurák** kitűnően berendezett elsőrangú kéz vizgyógyintézet, savó- és kefircura. A fürdőigazgatóság legújabbán bevezette a **Penzi-rendszert**, amely szerint az elő- és utóidényben egy személy teljes ellátása és lakása csak **8 koronába**, a főidényben csak **12 koronába** kerül. A penzi-rendszerrel lehetővé van téve, hogy mindenki rendkívül olcsón tölthessen néhány hetet hazánk egyik legkisebb fürdőjében, ahol minden előnyt és kényelmet talál. A fürdőre vonatkozó mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál

A fürdő igazgatóság
Bártfa-fürdőn.

FELDMAN NÁNDOR és TÁRSA

BANK-ÜZLETE

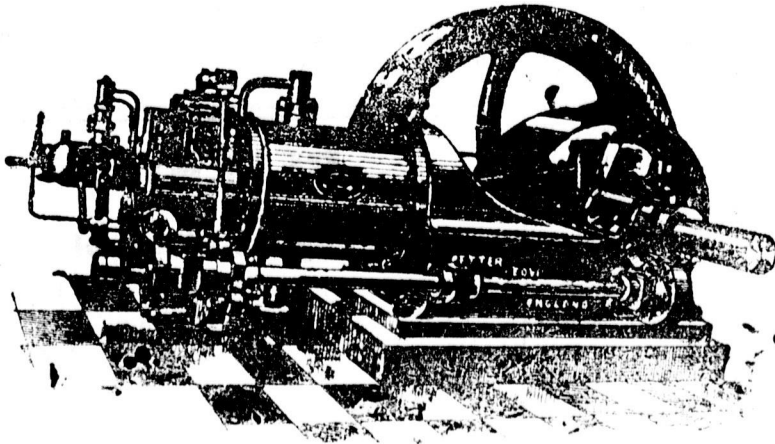
Budapest, VI. Andrásy-ut 50.

Első Magyar Általános Biztosító Társaság kerületi főügynöksége.

Kölcsönök vidékéki takarékpénztári részvényekre és egyéb tőzsdén nem jegyzett papirokra a legmagasabb összegig, a legelőnyösebb feltételek mellett. Reál és személy-jogu győgszertárak vételének finanszírozása; törlesztéses és egyszerű jelzálog-kölcsönök, építési-, tisztviselői-kölcsönök; értékpapírok, iőzsdei árfolyamon; állami-, városi subvenciók eskomptálása; kölcsönök, haszouélvezettel járadékkal terhelt ingatlanokra. Elsőrangú referenciák. Felvilágosítás díjmentes.

Magyar és német levelezés! TELEFON 21—10. Magyar és német levelezés!

Eredeti angol szab. PETERS négyütemű NYERSOLAJMOTOROK

szab. csőgyújtóval (eem tüzesgolyóval) precíziós szabályozóval, 2—55 tényleges lőerő teljesítményrel, gazdasági és ipari célokra a legegyszerűbb, legbiztosabb és legolcsóbb üzemgépek.

Világhírű ered. DAIMLER stabil és lokomobilszerű benzinmotorok. Elsőrangú „OTTO“ rendszerű PETZOLD szivógázmotorok, stabil és lokomobilszerű benzinmotorok.

red. amer. „OTTO“ rendszerű LAMBERT stabil és lokomobilszerű benzinmotorok.

Képes árjegyzéket és árajánlatot kívánságra küldünk.

Központi Kereskedelmi és Iparbank Géposztálya
BUDAPEST, V., Váci-körut 26.

Telefon: 164—65.

Sürgőnycim „Centralis“.

Az összes gyártmányok állandó gépkiallításunkban megtekinthetők.

Vigyázat

80 ezer pár cipő alkalmi eladása
4 pár cipő csak 10 korona.

Egy nagy gyár fizetési zavarokba jutván, megbízást adott nekem egy nagy tömegnek beszerzési áron alól való eladására.

Ennélfogva eladok mindenkinek 2 pár férfi és 2 pár női fűzőscipőt, barna vagy fekete bőrből, erős szegzett talppal, legujabb elegáns állásban; nagysága szám vagy centiméter szerint.

Minden 4 pár cipő együtt csak 10 korona.

Szétküldés utánvétellel. Kicserélés megengedve.
 Első keresztény cipőkivitelű áruház.

Humann Ferencz, Bécs, Aloisgasse II/2.

Kartelen kívül.

MEZŐ ARMIN

épületfa, deszka és cserépkereskedése

Wesselényi-tér 6. sz. alatt

(Berta-gőzmalom mellett.) **Kartelen kívül, tehát olcsó árak.** Mindenkinek saját érdeke, hogy szükségletét nálam szerezzé be.

Schaumburg-Lippe Herceg

Beremendi

portlantcement és mészművei

Kereskedelmi igazgatóság:

PÉCS, Indóház-utca 42. szám.

Művek: **BEREMEND.**

Kitűnő minőségű és páratlanul szép színű

portlandcement és fehérmészgyártása,

valamint géppel zuzott kavics és nyers mészkő előállítására.

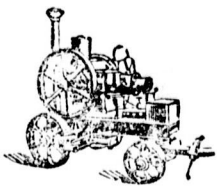
Évi termelés: 500,000 q portlandcement, 120,000 q fehérmész, 800,000 q kavics.

Portlandcementünk kiváló minősége mindenütt a legnagyobb elismerést vívta ki. A hivatalos szabványokat messze felülmúló minőségért szavatolunk.

Pontos és gyors kiszolgálás!

CLIMAX

nyersolaj-motorok, lokomobilok és benzin cséplőgarnitúrák.

Teljes gyári szavatosság!

Minden motor elküldés előtt **hivatalos vizsgálatnak** lesz alávetve.

Teljes gyári szavatosság!

Elsőrangú elismerő-nyilatkozatok!

Kérjen díjtalan ajánlatot!

BACHRICH és TÁRSA

motorgyári fióktelepe

Budapest, Szabadság-tér 17. sz.

(Tőzsde-palota.)

Saját szabadalmazott gőzgéppel

poloskairtást felelősséggel

ugyszinte **lakások pormentesítését**

is, villany porszívó géppel elvállalom.

KISS GYULA, Csapó-utca 44. sz.

Parkett-kefelést villany parkett-géppel szolid árban vállalom. Telefon 878. sz

Kiadó lakás.

Háromszoba, előszoba és mellékhelyiségekből álló

modern utcai lakás

villanyvilágítás és vízvezetékkel ellátva,

november 1-sejére

kiadó.

Darabos-utca 7. sz. m.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a RÉTHY-féle

!! pemetefű cukorkánál !!

Vásárlásnál azonban **vigyázzunk** és határozottan **RÉTHY-félét** kérjünk, mivel sok haszontalan **utánzata van.**

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

11343/1911.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa közhírré teszi, hogy az alább megnevezett helyiségeknek és földeknek bérbeadására a **f. évi július hó 21-ik napján, azaz pénteken d. e. 9 órakor** a városháza nagytanácstermében nyilvános árverés fog tartatni.

A bérbeadandó helyiségek és földek a következők:

1. A Simonffy-utca 2-ik sorszámú városi bérházban levő 17. sz. üzlethelyiség és a 17., 18. és 19. sz. üzlethelyiségek alatt elhuzódó pincehelyiség az 1911. évi augusztus hó 1-től 1914. évi május hó 1-ig terjedő két év és 9 hónapra; kikiáltási ár: 1221 korona.

2. A Weselényi-tér 10-ik sorszámú, városi tulajdon képező házban levő alább megnevezett helyiségek az 1911. évi augusztus hó 1-től 1914. évi augusztus hó 1-ig terjedő időre:

a) utcai két szoba, konyha, kamara és mellékhelyiségekből álló lakás; kikiáltási ár: 400 korona;

b) utcai két szoba, konyha, kamara és mellékhelyiségekből álló lakás; kikiáltási ár: 400 korona;

c) az udvarban levő műhely- és gyárhelyiségek; kikiáltási ár: 1000 korona.

3. A Bethlen-utca 37-ik sorszámú házban levő 6 szoba, konyha, műhely, pince és fűszekamrából álló lakás az 1911. évi november hó 1-től 1914. évi november hó 1-ig terjedő 3 évre; kikiáltási ár 900 korona;

4. A Kossuth-utca 20. szám házastelek utáni kónyai 5 hold 132 négyszögöl területű szántóföld az 1911. évi október hó 1-től 1914. évi október hó 1-ig terjedő 3 évre; kikiáltási ár 250 korona;

5. A Zádor Lajosné és társa-féle kónyai majorsági telek-könyv szerint 12 hold 168 négyszögöl, kataszteri birtok iv szerint 13 hold 307 négyszögöl területű majorsági föld az 1911. évi október hó 1-től 1914. évi október hó 1-ig terjedő 3 évre; kikiáltási ár: 400 korna.

Az árverezők által az árverezés napján a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben az árverelő bizottságnál teendő le.

Az árverési feltételek a számvevősnél a hivatalos órák alatt 8-1-ig megtekinthetők.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1911. évi július hó 6-án tartott üléséből.

Városi Tanács.

Egy nyomdász tanuló felvételik Horovitz Zsigmond könyvnyomdájába.

Apró hirdetések.

Eladó tanya 16 nyilas fekete föld a debreceni határban, Elep-Álomzugba, Cim a kiadóhivatalban.

28 krajcsárórt fejel férfi vagy női harisnyát BENYÁTS EMIL villanyerőre berendezett harisnyagyára. Debrecen, Tiszapalota.

TÉLI SZALAMIT gyári áron szállít Gáspár Testvérek hentesáru üzlete Székelyudvarhelyt.

Butorokat, konyhaberendezéseket raktáron tart Bálint József asztalos (Csapó) Berek-utca 8.

EGERBEN emeletes uriház eladó. Bővebbet Balogh örnagynál, honvéd-kórházban Budapest. Ügynökök díjaztatnak.

Egyszerű és különleges órákat szakszerűen javít Apródy József műorás Piac-utca 12. sz. (Stenezinger-ház).

MEJESKAPOSZTA, kelkáposzta, fejes saláta, karalábé, cukorborsó, új burgonya, zöld bab, ugorkát nagyban és kicsinyben szállít Sperlinger Csongrádról.

Kifutó fiu lapunk szerkesztőségébe felvétetik.

TOKAJI szomorodni, 1906. évi, 5 liter 10 K. Tokaji édes aszúbor 5 félliteres üveg 12 korona, bérmentve, Grittner Lajosnál, Tokajban.

A Formal megszünteti a kéz és lábizzadást, ára 1 korona Kubek Sándor „Meváltó” gyógyszerárában Debrecen, Tiszapalota.

BOR! Borivók, vendéglősök tudomására hozom, hogy tőlem természetes, tiszta dalmáciai fajborokat jutányos áron beszerezhetnek. Ófehér, zöldes, hektója 60 korona, vörös zamatos 58 korona, fekete bikavér 65 korona. Rendelhető 50 literes hordó is. Meggyőződésül önköltségi árban bérmentve 5 kilogrammos postamintát 4 koronáért küldök. — Cim: Pank Ödön bornagykereskedő, Fiuméba.

Csizmadiamesterek csizmaszárba való papirost kiló és mázsáknint olcsón beszerezhetik Horovitz Zsigmond papírüzletében Piac-utca 12.

Utcai emeleti lakás minden modern kényelemmel augusztus elsejére kiadó. Irodának és hivatalnak is igen alkalmas. Értekezhetni Csapó-utca 10. sz. alatt, az udvarban, földszinti lakás.

Egy tanuló felvétetik Félegyházi János fűszerkereskedésében. Piac- és Miklós-utca sarok.

Egy vasúti, ipari célra nagyon alkalmas, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Elegánsan butorozott különbejáratu utcai szoba villanyvilágítással Darabos-utca 7. sz. alatt kiadó.

Üvegszemű spanyolmeggyet postakosaranként 2 koronáért, savanyításra ugorkát, káposztát, vajbát 1.20 koronáért. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Kecskeméti elsőrendű óriásszemű spanyolmeggy 3, válogatott szívcserezsnye 3 korona, postakosaranként utóvétellel szállítja Gyümölcskiviteli Társaság, Kecskeméten, Kajszinbarackra előjegyzést elfogadunk.

Egy rollós ajtó betéttel és kétszárnyú üvegajtóval eladó. Bővebbet Darabos-utca 7. sz.

Dallalátók, bármely eszmét olcsón kidolgozott szabadalmaztatásra. Ems. Petrozsény, Deák-bánya.

Kajszinbarackot, félelett állapotban, megvételre keresek. Ar- és mennyiség-ajánlatokat kér Lázár József szőlő- és gyümölcsnagykereskedő. Nagymaros, Hontmegye.

Kiadó magtár, göré és istálló. — Honvéd-utca 28. szám.

Építeli vályog jutányosan eladó Széchenyikert 3. sz.

Legpontosabb **Órák**
legelcsőbban

GASPARIK ÁDÁM

órás és ékszerésznél

Hunyadi-utca 12. szám és fióküzlet
Szent-Anna-utca 2.

Izzad a lába? Használjon **Harsányi-féle „Formacint”** mely bármely testrészi izzadságát megszünteti.

Hatása gyors és biztos!

Kis üveg 1 korona. Nagy üveg 2 korona

Kárpáti szesz rövid idő alatt megszünteti a csuzos, reumas más fájdalmakat. Egy üveg ára 1 korona.

„Menthol” jeges sóborszesz, az eddigi sóborszeszek között leg hatásosabb 30—50 fillér es 1 koronás üvegekben.

A fentiek csakis a

Balás Ödön utóda

HARSÁNYI LAJOS

„Reménységhez” címzett gyógyszerárában Debrecen, Csapó-utca 18. sz. a kaphatók.

Megnyilt a Széchenyi Mulató

(Petőfi-tér, a vasuti állomással szemben)

12 szenzációs szám

a Fővárosi Orfeumok előkelőbb tagjai felleptével

„Turul-Cipő”

Telefon 691.

elegáns

tartós

jutányos

Telefon 691.

Turul Cipőgyár r.-t.
Temesvár.

Főraktár :
DEBRECZEN.

Piac-utca 48. sz.

Szent Anna-
utca sarok.

1200 munkás és
alkalmazott.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

130 fiók a bel- és
külföldön.